

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI à Sancto Portiano, in Sententias
Theologicas Petri Lombardi Commentariorum libri
quatuor.**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum in Christo sit tantum vnum co[m]positum an plura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

vnitur homini, & sicut angelus assumit corpus in quo ap-
paret. Tertium est quod istae duae substantiae non pertinent ad
personalitatem verbi, sed extrinsecè se habent ad ipsam, vt
indumentum ad hominẽ. Ex quo sequitur quartum quod
cum neutra harum substantiarum non sit persona secundum
se, & vtraque se habeat extrinsecè ad personalitatem verbi, in
Christo nõ est nisi vna persona tantum, & illa est aequè sim-
plex sicut ante assumptionem. Hæc ergo sunt quae ponunt
praedictae opiniones. Secundum videndum est in quibus con-
ueniunt, & sunt quatuor in quorũ quibusdam conueniunt
re & nomine, in aliis autem nomine solum. Primum istorum
est quod omnes opiniones dicunt in Christo tantum esse vnã
personam, in quo se credunt recedere ab errore Nestorii,
qui ponit duas personas & hæc est conuenientia voce, quia
ei (vt postea patebit) prima opinio ponit in Christo plu-
ralitatem suppositorum ponit realiter pluralitatem personarum.
Secundum est quod omnes opiniones ponunt in Chris-
to duplicem naturam diuinam & humanam, & tres substantias
deitatem, animam, & carnem, & hæc remansisse post as-
sumptionem in quo recedunt ab opinione Apollinaris, qui
non ponit animam assumptam, sed deitatem fuisse in Christo
pro anima, & ab opinione Euticetis, qui dicit post assump-
tionem in Christo fuisse tantum vnã naturam. Et hæc simili-
liter est conuenientia in voce, quo ad tertiam opinionem
quae dicit corpus & animam non fuisse ad inuicem vnita in
Christo, ex hoc enim ponit realiter quod humana natura nõ
fuit in Christo cum humana natura dicat quid compositum
ex anima & corpore. Tertium est quod omnes istae substantiae
fuerunt in Christo realiter non secundum apparetiam con-
tra errorem Manichæi qui posuit filium Dei carnem phantasti-
cam assumptam. Quartum est quod corpus & anima siue con-
iuncta, siue diuisa, non fuerunt prius tempore quam essent
assumpta. Sed solum ordine naturae, & in his duobus vlti-
mis conueniunt omnes opiniones & re & voce. Et sic patet
secundum. Tertio videndum est in quibus differunt, &
sunt quatuor. Primum est de vnitate suppositi in Christo,
quia prima opinio ponit supposita duo. Secunda vnã tan-
tum. Tertia nec vnũ præcisè, nec duo simpliciter, vnũ
præcisè, quia suppositum diuinum quod ponitur ibi esse tan-
tum nõ comprehendit secundum illam opinionem quicquid
pertinet ad rationem Christi, quia corpus & anima diuisa,
& sic ab illo supposito assumpta non subsistunt in illo sup-
posito, sed se habent extrinsecè ad modum vestis, vel habi-
tus, & ideo plus est in Christo quod illud suppositum, nec ta-
men sunt ibi plura supposita simpliciter, quia nec corpus
nec anima ab inuicem diuisa perfectè habent rationem sup-
positi quã importat id quod est completum in natura. Sec-
undum in quo differunt est ex parte assumpti, quia prima
opinio dicit suppositum humanum fuisse assumptum, & non
suppositum. Tertia dicit suppositum non fuisse assumptum,
nec naturam in se, sed solam in suis partibus. Tertio differunt
ex parte assumptionis, vel vnionis, quia prima opinio ponit
illam vnionem esse secundum inhabitationem in quantum
filius Dei habitat in illo homine sicut in templo, & secundum
vnitatem affectus in quantum voluntas illius hominis semper
est conformis voluntati Dei. Et secundum operationem
quia dicunt illum hominem esse instrumentum verbi Dei. Se-
cunda vero opinio ponit illam vnionem, vel assumptionem
esse secundum realem inexistentiã, quia humana natura rea-
liter existit in persona diuina. Tertia vero opinio ponit
quod Christus est aliquid secundum quod homo, quia est
quoddam suppositum sibi vnitum, quantum hoc fit male
intelligibile (vt postea patebit) Secunda opinio similiter
ponit quod Christus est aliquid secundum quod homo,
quia prædicatur de eo natura humana concretiuè. Sed
tertia opinio ponit quod Christus secundum quod homo
solum est aliquo modo se habens sicut se habet homo ali-
ter indutus, & nudus.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum in Christo sit pluralitas suppositorum.

Tho. 3. q. 17. ar. 1.

His visis inquirendum est de veritate singularum opi-
nionum. Et primo circa primam opinionem quae po-
nit in Christo pluralitatem suppositorum. Queritur vtrum
hoc sit verum. Et videtur quod sic. Omne illud quod est
aliud & aliud differt supposito. Sed Christus secundum
quod Deus & secundum quod homo aliud & aliud est, et

ergo Christus secundum quod Deus & secundum quod homo
differt a seipso supposito. Minor probatur per Augustinum in
Enchiridionibus ubi dicit quod diuina substantia & humana vtrumque
est Dei filius, sed aliud propter verbum, & aliud propter
hominem. Et Leo Papa dicit in quadam epistola quod vnus
horum coruscatur miraculis, & aliud succumbit iniuriis.

2 Item illud quod est magis proprium naturae minus
est separabile. Sed esse suppositum est magis proprium sub-
stantiae completæ quam esse indiuiduum, quia esse indiui-
duum competit rebus cuiuslibet generis, non autem esse
suppositum, sed solum substantiae, ergo minus potest separari
a substantia ratio suppositi quam ratio indiuidui, sed hu-
mana natura in Christo nõ fuit separata nec forte potuit
separari ratio indiuidui, ergo nec ratio suppositi. Sed con-
stat quod ibi fuit suppositum diuinum, ergo duo suppo-
sita diuinum & humanum.

3 Item Christus secundum quod homo continetur in
specie humana, dicit enim Dionysius cap. de diuinis nomi-
bus, quod intra nostram factus est naturam qui omnem natu-
ram & omnem ordinem super substantialiter excedit, sed
Christus non continetur in specie humana nisi sicut suppo-
situm humanae speciei, ergo in Christo est aliud suppo-
situm a supposito verbi.

4 Item homo nomen est suppositi, sed secundum Aug-
ustinum & plures alios sanctos in pluribus locis homo fuit a vera-
bo assumptus, ergo suppositum fuit assumptum, sed constat
quod in Christo fuit vnũ assumens, ergo plura supposita,
vnũ assumens & aliud assumptum.

5 IN CONTRARIUM est quod dicit Damasus, lib. In domi-
no nostro Iesu Christo duas naturas cognoscimus vnã
autem hypostasim. Sed hypostasim Graecè idem est quod
suppositum Latine, ergo &c.

6 RESPONSI. Circa istam quaestionem duo sunt
videnda. Primum est vtrum in Christo sint plura suppo-
sita. Secundum est dato quod nõ, sed quod plures sint na-
turae in eodem supposito, vtrum secundum illas Christus
debeat dici esse vnũ an plura.

7 QVANTVM ad primum dicendum quod in Chris-
to fuit tantum vnũ suppositum scilicet suppositum filii
subsistens in duabus naturis diuina & humana. Quod pa-
tet supponendo ea quae sunt fidei & scripturae, fides enim
& scripturae verificant has propositiones filius Dei est ho-
mo, filius dei est incarnatus, & passus, & cõsimiles. Ex hoc
sic arguitur, nihil prædicatur de altero in quid, vel deno-
minatiuè formali denominatione, & non solum extrinsecè
ca nisi sit vnũ secundum suppositum cum illo, sed vt di-
ctum est secundum fidem & scripturam, humana natura
praedicatur de filio Dei concretiuè & in quid, dicendo fi-
lius Dei est homo, & denominatiuè denominatione for-
mali & nõ solum extrinsecè, dicendo Deus est incarnatus,
humanatus, ergo humana natura cum filio Dei est vnũ
suppositum. Minor patet ex variis locis scripturae. Maior
similiter manifesta est, nunquam enim illa quae differunt se-
cundum suppositum prædicantur de se inuicem in quid,
nec denominatiuè nisi denominatione extrinsecè dicitur
homo est vestitus. Omnis enim denominatio intrinsecè
est ab aliquo secundum suppositum indistincto, ergo hu-
mana natura in Christo non distinguitur a verbo secun-
dum suppositum, impossibile est ergo saluare veritatem
scripturae ponendo in Christo duo supposita.

8 Aliqui tamen crediderunt eam posse saluare ponendo
in Christo vnitatem personae cum pluralitate suppositorum,
quod includit contradictionem & incidit in dam-
natum errorem. Contradictionem includit, quia quando
aliqua se habent sicut superius & inferius directè plurifi-
cato vno plurificatur aliud, sed suppositum & persona se
habent sicut superius & inferius, quia illud idem quod di-
cit suppositum in genere substantiae absolute dicit perso-
na in genere, intellectualis naturae, ergo ponendo plura
supposita in intellectuali natura, necesse est ponere plures
personas, sed vtraque natura in Christo diuina & humana
est intellectualis, ergo sicut in Christo sunt plura suppo-
sita, ita & plures personae. Et ideo vtrumque horum repperit
damnatum esse in concilio Constantinopolitano sub his
verbis, Si quis introducere conetur in mysterio Christi
duas substantias, seu duas personas anathema sit, substantia
autem ibi assumitur pro supposito vel hypostasim.

etiam

etiam in errore Nestorii qui dixit suppositum assumptum vni personae diuinae secundum dignitatem honoris in quantum omnis honor qui exhibetur filio dei exhibetur illi homini propter coniunctionem ad filium Dei. Et ideo dicit tantum vnam personam esse in Christo, licet essent duo supposita: hoc autem est damnatum approbante synodo Ephesina sub his verbis, Si quis in vno Christo diuidat substantias post adunationem copulans eas sola coniunctione quae est secundum dignitatem vel auctoritatem, vel potentiam, & non magis concursu secundum adunationem naturalem anathema sit: sic igitur patet quod prima opinio non solum falsa est, sed est haeresis damnata ab ecclesia in conciliis, & sic patet primum.

9. **Q V A N T V M** ad secundum scilicet supposito, quod in Christo sint plures naturae in vna hypostasi siue persona, vtrum debeat dici Christus vnus an plura. Et circa hoc est triplex modus dicendi, Primus modus est quod Christus debet dici vnus, licet in Christo sint plures naturae. Cuius ratio est, quia Christus non est nisi illud quod praedicatur de supposito Christi. Sed altera naturarum non praedicatur de Christo, Christus enim non est humanitas, sed est habens eam, licet diuina natura de Christo praedicatur. Et ideo cum humanitas non praedicatur de Christo in abstracto propter hoc Christus secundum humanitatem non potest dici vnus distinctum ab eo quod est secundum diuinitatem, quantum posset dici multa habens, scilicet deitatem & humanitatem.

10. **S E C V N D V S** modus est quod Christus debet dici plura propter tria. Primum, quia secundum Philosophum 7. meta. homo albus non est simpliciter vnus, sed plura, sed de homine & albo, nec albedo, nec humanitas praedicatur: non enim bene dicitur homo est humanitas, vel albedo, ergo non obstante quod humanitas abstractiue non praedicatur de Christo, deitas vero praedicatur nihilominus secundum has plures naturas potest dici plura.

11. Secundum sic vnitas substantiae non diminuit de ratione vnitatis, ergo nec pluralitas de ratione pluralitatis sed personae diuinae propter vnitatem substantiae dicitur vnus, ergo Christus propter pluralitatem substantiarum in Christo existentium potest dici plura.

12. Tertio, quia vnus & ens simpliciter dicuntur de vno & ente actuali, quia ens potentiale de se non est ens, nec vnus simpliciter, propter quod compositum substantiale non est plura simpliciter, quia non est ex pluribus entibus in actu, sed in Christo natura humana est ens actu simpliciter & diuina, ergo secundum eas Christus debet dici plura simpliciter.

13. **T E R T I V S** modus est quod proprie loquendo Christus non debet dici nec vnus, nec plura absolute, sed cum determinatione. Cuius ratio est, quia haec nomina cum sint adiectiua, ponunt rem suam circa substantiua. Cum igitur haec nomina ponuntur in praedicatione sine substantiuo addito respondet eis, pro substantiuo res posita in subiecto, vt cum dicitur homo est albus. Quando vero additur substantiuum, talia adiectiua ponunt rem suam circa ipsum, vt si diceretur Sortes est bonus cantor, quia si bonus non determinaret Sortem sed cantorem. Eodem modo in proposito si dicitur Christus est vnus nullo addito cum non determinaret aliud substantiuum quam Christum non bene dicitur, sed deberet dici Christus est vnus eo quod substantiuum & adiectiuum debent in genere conuenire. Si vero aliud additur in praedicatione secundum conditionem praedicationis debet determinatio vnitatis vel pluralitatis addi, vt si dicitur Christus est suppositum debet addi vnus, si vero dicitur Christus habet naturam addendum est duplicem, vel dicendum est quod Christus habet duas naturas. Sed quia de quo non praedicatur substantiuum non praedicatur adiectiuum quod est determinatio substantiuum, ideo sicut de Christo non praedicatur humana natura, sic non est dicendum quod Christus secundum ipsam sit vnus vel plura. Et idem dicendum est de diuina natura secundum illos qui dicunt quod non praedicatur formaliter de Christo, & istud videtur conuenientius dictum.

14. Ad rationes vtriusque opinionis potest responderi. Prima enim opinio vera, si diuina natura praedicatur de Christo, quia secundum eam solam potest dici vnus proprie

loquendo, secundum vero aliam naturam quae non praedicatur de ipso non potest dici vnus nec multa, propter causam iam assignatam, quamquam multi dubitent an diuina natura praedicatur de Christo in abstracto, de hoc tamen fuit plenius visum in primo libro.

15. Ad rationes secundae opinionis potest responderi. Ad primam quod Philosophus quando dicit quod homo albus non est vnus, sed multa, intelligit materialiter quod ad naturas substantiae & accidentis, & non quod ad formalem modum praedicandi.

16. Ad secundam dicendum est quod plures substantiae sunt realiter & simpliciter plures res, sed secundum eas non potest Christus dici simpliciter plura cum non praedicentur de ipso, vel saltem altera.

17. Per idem patet ad tertiam, quia licet natura diuina & humana sint plura entia simpliciter & in actu. Tamen quia neutra, vel saltem altera non praedicatur de Christo, ideo secundum eas non potest proprie dici plura.

18. **A D** argumenta principalia respondendum est. Ad primum, quod sicut alterum & alterum notat differentiam accidentalem, ita aliud & aliud differentiam substantialem & ideo sicut in eodem supposito possunt vicissim esse diuersa accidentia secundum quae potest dici alterum & alterum, sic Christus in quo sunt diuersae substantiae potest dici aliud & aliud, maxime cum determinatione naturae dicendo quod est aliud secundum naturam diuinam, aliud secundum naturam humanam, hoc est habens aliud & aliud, quorum vtrumque potest esse sine multitudine suppositi. Et sic intelligendae sunt auctoritates beati Aug. & Leonis Patrum, cui concordat Greg. Nazianzenus in epistola ad Didimum, dicens sic aliud & aliud sunt ea ex quibus saluator est, ipse autem non alius & alius.

19. Ad secundum dicendum est quod magis proprium non est semper magis inseparabile, magis enim proprium est homini esse bipedem quam esse animal, quia in pluribus conuenit homo in eo quod animal quia in eo quod bipes. Et tamen bipes magis potest separari ab homine quam animal. Similiter in proposito, esse indiuiduum cum sit idem quod esse vnus numero magis est inseparabile a substantia, & a quacunque alia re quam quaeque alia proprietates posterior & se habens per additionem ad esse indiuiduum, quia suppositum dicit indiuiduum per se subsistens, & ideo e contrario debet dici quod suppositum cum sit posterius quam indiuiduum, & includat ipsum magis potest separari a substantia quam ratio indiuidui.

20. Ad tertium dicendum est quod Christus ratione humanae naturae est in specie humana sicut hypostasis, vel suppositum non quidem per humanam naturam constitutam, sed vt habens humanam naturam. Et hoc sufficit ad hoc vt possit dici esse in humana specie.

21. Ad quartam dicendum quod vbi cumque beatus Aug. vel alii sancti dicunt hominem a filio dei esse assumptum exponendum est (hominem, id est humanitatem). Sicut enim prius dictum fuit doctores sacri in dictis suis non semper seruauerunt proprietatem locutionis. Sic igitur patet quod prima opinio quae ponit hominem assumptum, & pluralitatem suppositorum negando pluralitatem personarum in his omnibus & aliis quae haec sequuntur falsa est & haeretica.

Q V A E S T I O S E C V N D A

Vtrum in Christo sit tantum vnus esse an plura.

Tho. 3. q. 17. ar. 2.

Circa secundam opinionem quae est vera & catholica, quaeritur, supposito quod in Christo sit tantum vnus suppositum & duplex natura, vtrum in ipso sit tantum vnus esse, an plura. Et arguitur quod sit tantum vnus esse, quia omnia quae sunt in Christo possunt esse, & existere per vnus esse diuinum, ergo frustra ponerentur plura: contra quentia patet, probatio antecedentis esse secundo adiacens praedicat esse existentem, vt cum dicitur Sortes est. Sed esse tertio adiacens praedicat esse existentem secundum naturam tertii adiacentis, vt cum dicitur Sortes est homo, sed cum praedicatur esse tertio adiacens sufficit ad verificationem propositionis quae res importatae per subiectum & praedicatum conueniant in eodem supposito, nec oportet quod sint idem